

Houtkanten & Landbouw

Deel 1: 'Houtkanten' in landbouwlandschappen: Wat? Waarom?

Rutger Tallieu, Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant

Houtkanten → bomen → boslandbouw

- Combinatie van bomen en/of struiken en een landbouwgewas of graasweide op één landbouwperceel. Bewuste introductie van bomen of struiken op een landbouwperceel volgens een beredeneerde opstelling en met specifieke doeleinden
- Hernieuwde interesse in landbouwintensieve regio's

Houtkanten: waarom?

- Begrenzing
- Schaduwleverancier
- Windbuffer
- Erosiebestrijding
- Houtsnippers
- Biodiversiteit
- Esthetisch
- Streekidentiteit
- Groenblauw netwerk
- Koolstofopslag
- Noten en fruit
- Voederboom

rond het bedrijf een kilometer **houtkanten** aangeplant, met zo'n 2000 planten. Deze helpt om de wind te breken en zo de weides en het voedselbos te vrijwaren van uitdrogende of koude winden, maar heeft ook een ecologische en esthetische functie.

Zowel grasstroken als **houtkanten** dragen potentieel sterk bij tot de waterkwaliteit, met name door het afvangen van stikstof en fosfor uit het oppervlaktewater. Het

Door de biodiversiteit van **houtkanten**, worden diverse vogelsoorten en ook vleermuizen aangetrokken. Deze kunnen nuttig zijn om het aantal vliegen, muggen of dazen te verminderen.

Koolstofopslag in heggen op de weide: boer en consultancybedrijf slaan de handen in elkaar

Het jongvee heeft langs de natuurweides toegang tot de jonge scheuten van overhangende **houtkanten**. Deze fungeren dus als voederbomen.

Houtkanten: interacties

- Teeltoppervlakte
- Schaduwworp: gewasopbrengst en –afrijping
- Bladval: bodemvruchtbaarheid, oogstproces
- Microklimaat (temperatuur, wind, vocht)
- Waterhuishouding

- Veranderend in de tijd
- Lange-termijn perspectief

Consortium Agroforestry Vlaanderen

Houtkanten &
Landbouw

1

- ☐ Platformwebsite: www.agroforestryvlaanderen.be
- ☐ Kennisfiches, projectrapporten, tools, e-academy (lesmodules)
- ☐ Agenda met evenementen, registratie nieuwsbrief
- ☐ Aanvraag begeleiding

Houtkanten & Landbouw

Deel 2: Praktijkvoorbeelden: van schaduwboom tot voederheg

Joachim Lambrechts, Regionaal Landschap Zuid-Hageland

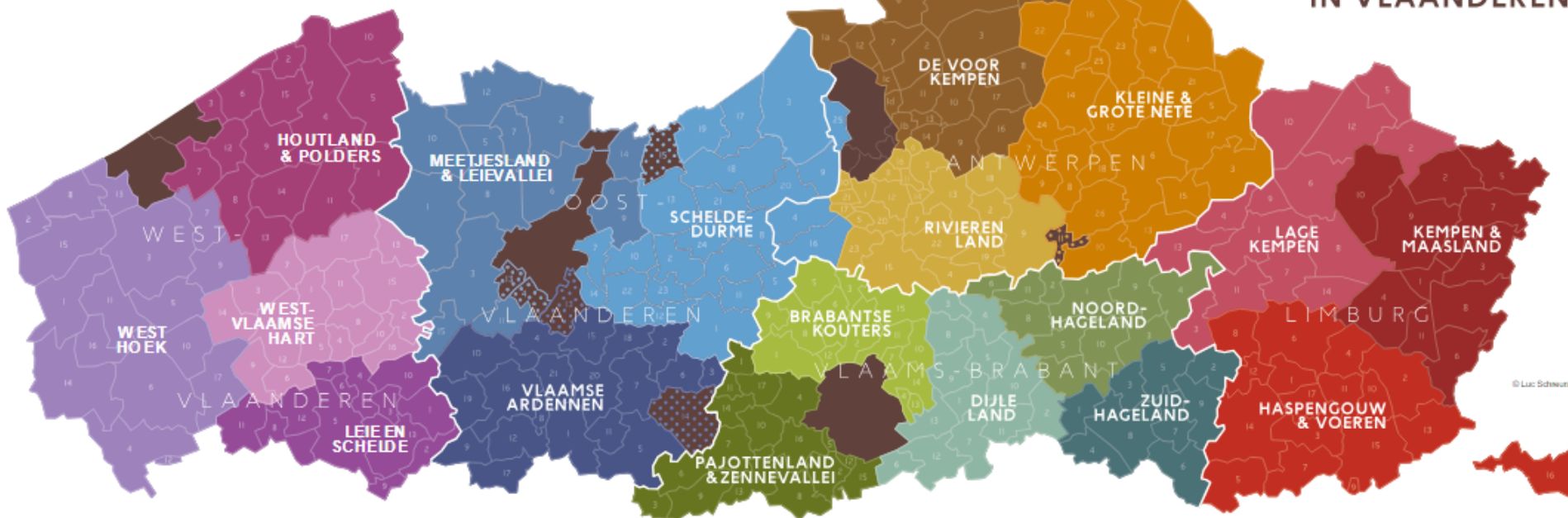
Focus toelichting

- Weides met begrazingsvee: runderen, schapen, ...
- Houtige kleine landschapselementen: bomen, bomenrijen, fruitbomen, hagen, heggen, houtkanten, knotbomen, ...
- RLZH: Reguliere werking + 2 uitgevoerde projecten voorbij 3 jaar
 - ‘Schaduwbomen in veeweiden’
 - Duurzaam biodiversiteitsproject – provincie Vlaams-Brabant
 - Extra natuurlijke beschutting
 - 18 aanplantprojecten
 - ‘(Bio)divers rantsoen voor runderen’
 - Win-win project landbouw en natuur – Vlaamse overheid
 - Labo-project
 - 3 landbouwbedrijven - rundvee

REGIONALE LANDSCHAPPEN IN VLAANDEREN

Houtkanten &
Landbouw

www.regionalelandschappen.be

Regionaal Landschap Zuid-Hageland

www.rlzh.be

Praktijkvoorbeeld 1

- Rundveebedrijf uit Kortenaken (Hoeleden) – agro-ecologische insteek
- Interesse in aanplant van bomenrijen (schaduw, voeder, hout)

Praktijkvoorbeeld 1

- Uitwerken beplantingsplan en realisatie van aanplant via RLZH

Beplantingsplan De Vaerendriesch - bomenrijen Nerdas

Vervangen bomen in bomenrijen

bomen als schaduwboom + voederboom
te beheren als knotboom of opgaande boom

te vervangen:

- 1 winterlinde (A2)
- 1 haagbeuk (A4)
- 3 fladderiep (A6-A7-A8)

6m tussenafstand
aanbrengen van hakselhout rond boom

- Haagbeuk
- Winterlinde
- zomereik
- Schietwilg
- fladderiep
- gewone es

Praktijkvoorbeeld 1

- Cactuskorf als boombescherming

Praktijkvoorbeeld 2

- Melkveebedrijf Linter
- Heraanplant hoogstamboomgaard

Praktijkvoorbeeld 2

- Melkveebedrijf Linter
- Heraanplant hoogstamboomgaard
- 50 fruitbomen – beheer en oogst door fruitbedrijf

Beplantingsplan hoogstamboomgaard

Aanplant hoogstamfruitbomen

Aanplant van 50 hoogstammige fruitbomen

- 24 appel
- 8 peer
- 4 kers
- 10 pruim
- 2 walnoot
- 2 tamme kastanje

Boombescherming:

- cactuskorf
- robinia plantpaal
- gordel-boomband
- + hakselhout op maaiveld

plantverband 14 x 14m

←→ maat

- appel
- peer
- kers
- pruim
- walnoot
- kastanje

0 10 20 30 m

Praktijkvoorbeeld 2

- Melkveebedrijf Linter
- Aanplant voederheggen (ook beschutting)

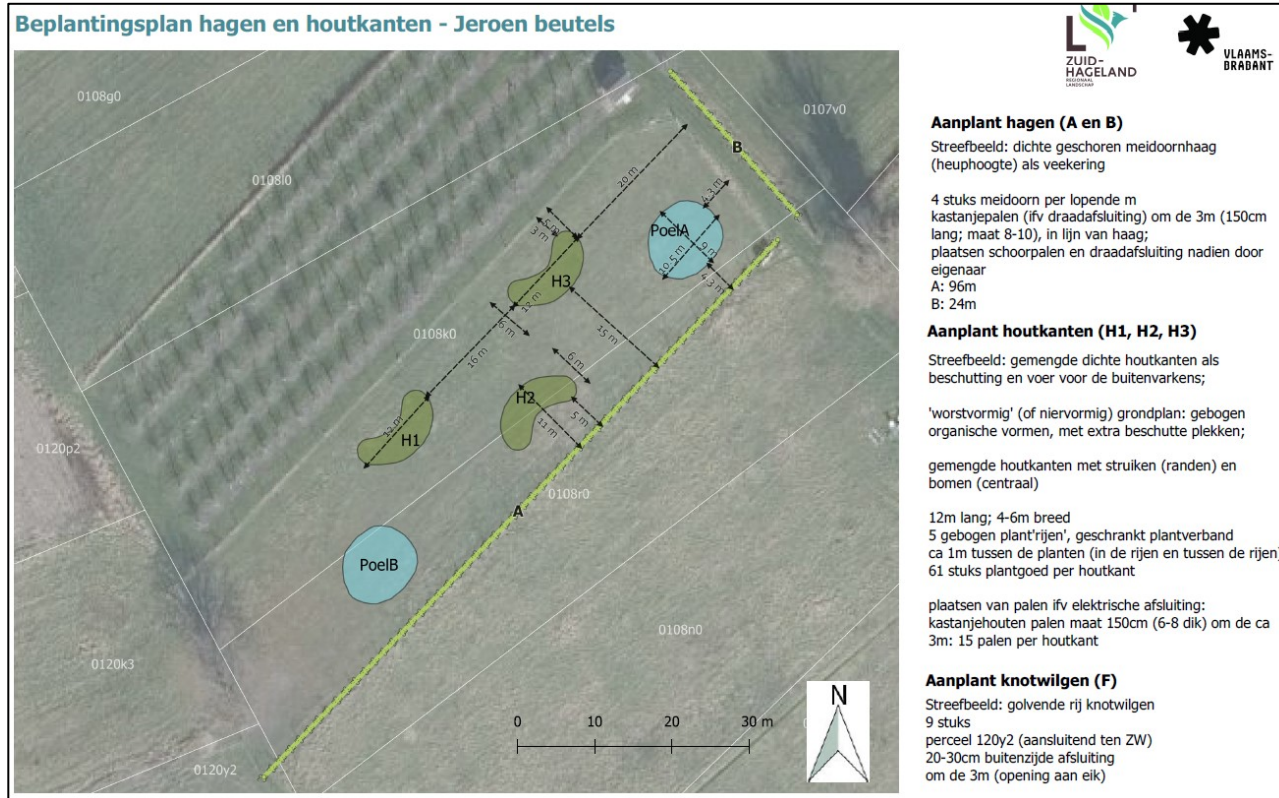
Praktijkvoorbeeld 2

- Melkveebedrijf Linter
- Aanplant voederheggen (ook beschutting)

Praktijkvoorbeeld 3

- Buitenvarkens Ransberg
- Aanplant houtkanten: beschutting en voeding

Geleerde lessen

- Interesse in thematiek groeiend
- Codex dierenwelzijn kan katalysator zijn
- Vertrekken vanuit visie & aandachtspunten landbouwer
- Ontzorging van de landbouwer & financiële ondersteuning
- Aanpak op maat van de locatie belangrijk

Vragen?

Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant

www.praktijkpuntlandbouw.be

Rutger.Tallieu@vlaamsbrabant.be

0479/44.91.89

Regionaal Landschap Zuid-Hageland vzw

www.rlzh.be

joachim.lambrechts@rlzh.be

0468/47.32.78

